

fréttabréf **bssl**

Aðalfundur BSSL

Aðalfundur Búnaðarsambands Suðurlands sem áður var boðaður 21.apríl s.l. verður haldinn þriðjudaginn 31. ágúst n.k. að Kirkjuhvoli, Kirkjubæjarklaustri og hefst kl. 13:30

Rútuferð verður frá Selfossi kl 10:00 og léttur hádegisverður á hótelinu 12:30.

Dagskrá:

1. Venjuleg aðalfundarstörf.
2. Ávörp gesta.
3. Kosning 5. varamanns til Búnaðarþings næstu 2 árin
4. Kosning í aðal- og varastjórn úr Vestur-Skaftafellsýslu, auk endurskoðanda.
5. Önnur mál.

Áður gerð kjörbréf gilda. Þeir sem áttu eftir að útbúa kjörbréf skili þeim til Búnaðarsambandsins í allra síðasta lagi 27. ágúst n.k. Æskilegt er ef hægt er að skila tillögum inn til Búnaðarsambandsins viku fyrir aðalfund.

Áætlað að fundi ljúki kl. 18:00 með kvöldverði.

EFNI BRÉFSINS:

Sæðisdropinn 1/10	2
Fyrstu niðurstöður ú rekstri Sunnu-búa 2009	3
Afleysingar á áhrifasvæði eldgossins	4

Á DÖFINNI:

- **Aðalfundur BSSL,**
Kirkjubæjarklaustri,
31. ágúst 2010
- **Námskeið;**
Jarðræktarforritið
Jörð.is,
Hellu 15. október 2010
- **Námskeið;**
Jarðræktarforritið
Jörð.is,
Höfn 29. október 2010

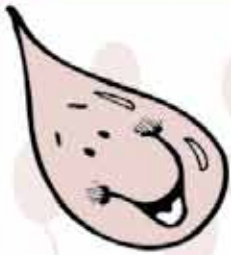
Umsóknir um styrk vegna þróunar- og jarðabótaverkefna

Nú er rétt að huga að þróunar- og jarðabótaúttektum. Umsóknir þurfa að berast Búnaðarsambandinu fyrir lok september, annað hvort með umsóknareyðublaði eða með vefumsókn sem hvort tveggja er að finna á www.bondi.is. Einnig er að finna hlekk á síðu Búnaðarsambandsins, www.bssl.is.

Í eftirfarandi styrki er hægt að sækja um núna:

- Endurræktun vegna aðlögunar að lífrænum búskap.
- Viðhald framræslu lands vegna ræktunar.
- Kölkun túna.
- Jarðrækt (korn-, tún- og grænfóðurrækt).

Vert er að benda á að lágmarksúttekt á samanlögðu ræktuðu landi er 2 ha og til að standast úttekt á ræktun þarf umsækjandi að leggja fram viðurkennt túnakort. Nánari reglur og upplýsingar um þróunar- og jarðabótaverkefni má nálgast á heimasíðum Búnaðarsambandsins, bssl.is, og Bændasamtakanna, bondi.is.

SÆÐISDROPINN

Nú er all nokkuð um liðið frá síðasta Sæðisdropa. Það er því rétt að byrja á því að rifja upp hvaða naut eru í notkun í augnablikinu og helstu kosti þeirra.

Úr nautaárgangi 2001 eru enn í notkun þeir **Spotti 01028** og **Kappi 01031** sem báðir voru nautsfeður á sínum tíma. **Spotti** gefur mjög mjólkurlagnar kýr með góð efnahlutföll, góða júgur- og spenagerð og góða skapgerð. **Kappi** gefur einnig mjög mjólkurlagnar kýr en próteinhlutfallið er undir meðallagi. Dætur hans hafa góða júgur- og spenagerð og mjaltir eru mjög góðar.

Úr 2002 árgangnum eru 12 naut í notkun enda árgangurinn sá besti sem fram hefur komið til þessa. **Glæðir 02001** er til notkunar sem nautsfaðir enda hafa dætur hans jákvætt mat fyrir nær alla eiginleika. Þær eru mjólkurlagnar, próteinhlutfall er hátt, júgurgerðin er afbragðsgóð auk þess sem mjaltir og skap eru með því besta. **Lykill 02003** er ekki lengur til notkunar sem nautsfaðir en hans dætur mjólka mjög vel og próteinhlutfallið er geysihátt. Þær hafa gallalítla júgurgerð og spenarnir eru nettir og vel settir. Mjaltir og skap eru hvoru tveggja gott. **Alfons 02008** var til nota sem nautsfaðir um hríð enda gefur hann ágætlega mjólkurlagnar kýr og próteinhlutfallið er hátt. Júgur- og spenagerðin er góð sem og mjaltir og skap. **Skurður 02012** var nautsfaðir fyrir skömmu en er ekki lengur notaður sem slíkur. Hans dætur eru miklar afurðakýr og efnahlutföllin há. Þær eru júgurhraustar með góða spenagerð en mjaltir og skap í meðallagi. **Sendill 02013** gefur mjólkurlagnar kýr með góð og vel borin júgur. Efnahlutföll eru í góðu meðallagi og mjaltir og skap eru mjög gott hvoru tveggja. **Ófeigur 02016** er notaður sem nautsfaðir í augnablikinu enda eru dætur hans mjólkurlagnar með hátt próteinhlutfall. Þær virðast vera frjósamar með góða júgur- og spenagerð. Mjaltir og skap yfir meðallagi. **Flói 02029** er notaður sem nautsfaðir. Dætur Flóa eru gríðarlega mjólkurlagnar og efnahlutföllin vel yfir meðallagi. Þær eru með vel borin júgur að jafnaði og spenagerðin er góð. Mjaltir eru mjög góðar og skapið yfir meðallagi. **Skjanni 02030** gefur miklar afurðakýr með góða júgur- og spenagerð en efnahlutföll í meðallagi. Mjaltir eru góðar og skap í meðallagi. **Síríus 02032** er notaður sem nautsfaðir. Dætur Síriusar eru með jákvætt mat fyrir því sem næst alla eiginleika. Þetta eru stórar kýr með mikla afurðagetu, hátt próteinhlutfall, mjög vel borin og sterk júgur, spenagerðin góð en framspenar á stundum full gleitt settir. Mjaltir og skap er frábært. **Aðall 02039** er ekki lengur í notkun sem nautsfaðir en hann gefur afurðagetu í meðallagi en efnahlutföllin eru gríðarhá. Þetta eru miklar og stórar kýr með vel borin júgur en full þykka spena oft á tíðum. Mjaltir í góðu meðallagi og skapið með eindæmum gott. **Prymur 02042** gefur kýr sem mjólka yfir meðallagi mikið og efnahlutföllin eru há. Júgurgerðin er mjög góð, sterkleg og vel borin júgur. Spenagerðin er góð og þeir eru vel settir. Mjaltir og skap í góðu meðallagi. Ef marka má endingu móður hans og ömmu ættu dætur Pryms að endast með afbrigðum vel. **Ás 02048** er notaður sem nautsfaðir. Dætur Ás er mjög mjólkurlagnar og próteinhlutfallið er hátt. Júgurgerðin er góð og þau eru

áberandi vel borin. Spenarnir eru nettir og vel settir. Mjaltir eru mjög góðar en skap í meðallagi.

Úr nautaárgangi 2003 eru 8 naut í notkun. **Birkir 03005** gefur mjög mjólkurlagnar kýr með geysihátt próteinhlutfall og sterkleg og vel borin júgur. Mjaltir og skap eru hins vegar heldur undir meðallagi. **Gyllir 03007** er notaður sem nautsfaðir enda gefur hann mjólkurlagnar kýr með hátt próteinhlutfall. Júgrin eru falleg og vel borin og spenar góðir og vel settir. Mjaltir eru sérlega góðar og skapið gott. **Hegri 03014** gefur miklar afurðakýr með góð efnahlutföll. Júgur- og spenagerðin er góð sem og skapið en mjaltir eru undir meðallagi. **Vængur 03021** gefur mjög mjólkurlagnar kýr og efnahlutföllin eru há. Spenar er vel gerðir og vel settir en júgurgerðin er í slakara lagi. Skap þessara kúa er gott en mjaltir undir meðallagi. Væng ætti alls ekki að nota á nema júgursterkar kýr. **Máni 03025** gefur í góðu meðallagi mjólkurlagnar kýr með gott próteinhlutfall. Þær eru með góða júgurgerð og spenarnir eru bæði vel gerðir og settir. Mjaltir eru í meðallagi og skapið gott. **Tópas 03027** er notaður sem nautsfaðir. Dætur hans eru mjög mjólkurlagnar en efnahlutföll í meðallagi. Júgurgerðin er gallalítill og spenagerðin góð, vel settir spenar. Skapið er í góðu meðallagi og mjaltir mjög góðar. **Finnur 03029** gefur mjög mjólkurlagnar kýr með gríðarlega há efnahlutföll. Hins vegar er júgur- og spenagerð ekki nógu góð, dæturnar eru full síðjúgra og spenar gleitt settir að jafnaði. Mjaltir og skap í góðu meðallagi. Finn ætti ekki að nota á nema kýr með sterka júgurgerð. **Skandall 03034** gefur fádæma mjólkurlagnar kýr og próteinhlutfall er gott. Júgurgerð er ekki nógu sterkleg og spenar full gleitt settir þó þeir séu ágætlega gerðir. Of mikið er um um seinmjólka kýr og skapið er um meðallag. Skandal ætti ekki að nota á nema lausmjólka kýr með sterka júgurgerð.

Nautsfeður

Eins og fram hefur komið hér að framan eru nautsfeður til notkunar næstu mánuði þeir Glæðir 02001, Ófeigur 02016, Flói 02029, Síríus 02032, Ás 02048, Gyllir 03007 og Tópas 03027.

Nautkálfar á stöð / nautsmæður

Næstu mánuði getur komið til greina að taka nautkálfa á stöð undan eftirtöldum nautum: Náttfari 00035, Snotri 01027, Kappi 01031, Spotti 01028, Lykill 02003, Skurður 02012, Pontíus 02028 og Aðall 02039 auk ofantalinna nautsfeðra. Þá geta kálfar undan eldri nautsfeðrum komið til greina. **Látið endilega vita um nautkálfa undan kúm á nautsmæðraskrá og efnilegum kvígum með háa ætternisspá.**

Nautsmæður eru merktar með rauðu flaggi inn í gripalista búans í HUPPU. Bændur eru hvattir til að sæða nautsmæður með nautsfeðrum og láta vita af öllum nautkálfum sem fæðast. Þá er þeim tilmælum beint til bænda að láta **sæða efnilegar og vel ættaðar fyrsta og annars kálfs kvígur með nautsfeðrum** enda er nú kynbótaspá þessara gripa aðgengileg í Huppu. Efnilegar kvígur eru merktar með grænu flaggi í Huppu.

Ungnaut

Útsendingu úr nautum fæddum 2008 er að ljúka og dreifing úr árgangi 2009 komin af stað.

Dreifing er í fullum gangi úr Krúsa 08014, Polli 08054, Vegbúa 08058, Hosa 08062, Teningi 08068, Leik 08069, Jökli 09001, Kraka 09002, Gusti 09003, Silfra 09004, Merkúr 09009 og Stubbi 09017.

Upplýsingar um þessi naut er að finna á www.nautaskra.net og ungnautaspöldum sem hafa verið send út.

Frekari upplýsingar

Rétt er að benda á að nautskráin er á netinu og þar er hægt að finna upplýsingar um öll reynd og óreynd naut í notkun. Slóðin er www.nautaskra.net

Guðmundur Jóhannesson

Fyrstu niðurstöður úr rekstri Sunnu-búa 2009 -Óbreytt afurðarstig, breytilegur kostnaður lækkar-

SUNNA

Nú liggja fyrir meginlínur í uppgjöri búreikninga Sunnubúanna fyrir árið 2009. Nokkur bú eiga þó enn eftir að skila inn rekstrarreikningum. Alls taka þátt í verkefninu milli 70-80 kúabú. Til að fá fyrstu

vísendingar um afkomu ársins 2009 hefur verið tekið saman yfirlit um rekstrartölur 48 kúabúa á Suðurlandi árið 2009 og þær bornar saman við rekstur sömu búa 2008. Niðurstöður rekstrarreikninga þessara búa má sjá í töflunni hér að neðan, tölurnar frá 2008 hafa verið færðar á verðlag ársins 2009 með meðalhækkun á vísitölu neysliverðs, 12,0%.

Sunnu - verkefnið				
Samantekt sömu 48 búanna 2008 og 2009				
Tölur uppfærðar miðað við verðlag 2009		12,0% verðlagshækkun		
Hlutfall af innvigtun í MS-Selfoss	24,7%	24,9%		
Hlutfall af innvigtun SAM	9,9%	9,7%		
	2008	2009	Breyting [kr/l]	Breyting [%]
Innlögð mjólk ltr.	251.773	255.058		1,3 %
Gr. mark	231.377	229.095		-1,0 %
Framleiðsla umfram greiðslumark	8,8%	11,3%		28,6 %
Innlagt á árskú ltr.	5.355	5.356		0,0 %
Búgreinategjur kr/l				
Afurðarst.verð kr/l	66,8	68,8	2,0 kr/l	3,0 %
Beingr./Gripagr. kr/l	43,5	39,5	-4,0 kr/l	-9,2 %
Nautgr.kjöt kr/l	9,7	9,9	0,2 kr/l	2,1 %
Aðrar búgr.tekjur kr/l	3,3	2,7	-0,6 kr/l	-18,2 %
Samtals búgreinategjur	123,3	120,9	-2,4 kr/l	-2,0 %
Breytilegur kostnaður kr/l				
Kjarnfóður	16,0	14,8	-1,2 kr/l	-7,5 %
Áburður	9,6	9,4	-0,2 kr/l	-2,1 %
Sáðvörur	1,3	1,1	-0,2 kr/l	-15,4 %
Rekstur búvéla	5,9	5,8	-0,1 kr/l	-1,7 %
Rúlluplast	1,9	2,5	0,6 kr/l	31,6 %
Aðrar rekstrarvörur	2,9	2,9	0,0 kr/l	0,0 %
Lyf og dýralæknir	2,7	2,7	0,0 kr/l	0,0 %
Búnaðargjald	1,4	1,5	0,1 kr/l	7,1 %
Verktakagreiðslur	2,0	1,9	-0,1 kr/l	-5,0 %
Önnur þjónusta	4,7	4,9	0,2 kr/l	4,3 %
Samtals BK kr/l	48,5	47,5	-1,0 kr/l	-2,0 %
Framlegðarstig	60,7%	60,7%		
Hálffastur kostnaður				
Tryggingar og skattar	2,0	2,2	0,2 kr/l	10,0 %
Víðhald útihúsa og ræktunar	3,6	4,1	0,5 kr/l	13,9 %
Annar kostnaður	4,7	5,1	0,4 kr/l	8,5 %
Rafmagn og hiti	1,8	1,8	0 kr/l	0,0 %
Rekstrark. bifreiðar	4,3	4,6	0,3 kr/l	7,0 %
Laun og launatengd gjöld	3,2	3,3	0,1 kr/l	3,1 %
Samtals FK kr/l	19,6	21,1	1,5 kr/l	7,7 %
Hagn. f. laun, fyrn., og vex.	15.044.137	14.367.623		-4,5 %
Afskriftir og niðurfærsla				
Afskriftir húsa og ræktunar	3,1	3,6		16,1 %
Afskriftir véla og tækja	9,3	7,8		-16,1 %
Niðurfærsla gr.marks	9,6	7,4		-22,9 %
Samtals fyrningar	22	18,8		-14,5 %
Fjármagnslöiðir	158,7	31,8		-80,0 %
Efnahagur				
Skuldir	97.525	88.062		-9,7 %
skuldir/velta	2,87	2,64		-8,0 %

Rétt er að hafa í huga að mikill meirihluti þessara búa hafa staðið í einhverjum framkvæmdum og/eða fjárfestingum síðustu árin. Rekstrarreikningar þeirra eru því í mörgum tilvikum lítaðir af efnahagshruninu haustið 2008 og eftirköstum þess. Mörg þessara búa eru með eitthvað af gengistryggðum lánasamningum. Eftir dóm Hæstaréttar frá 16. júní sl. um að gengistrygging lána í íslenskum krónum væri óheimil, ríkir nokkur óvissa um raunverulega skuldastöðu þessara búa. Hún er þó í öllum tilvikum ekki verri en rekstrarreikningur síðasta árs sýndi.

Mikil breytileiki er innan þessa hóps, í breytilegum kostnaði framleiðslunnar. Nefna má að þau bú sem eru með lægstan breytilegan kostnað á innlagðan lítra eru að framleiða mjólkina á innan við 35 kr á lítra en því miður eru önnur bú með breytilegan kostnað upp í 55 til 65 kr á lítra, þar er verk að vinna.

Meðal annarra athyglisverðara niðurstaðna úr þessum samanburði má nefna:

- Meðal innlegg þessar 48 kúabúa í afurðarstöð árið 2009 voru um 255.000 lítrar og er þó nokkuð meiri en árið áður eða tæpir 252.000 lítrar að meðaltali árið 2008. Þessi bú framleiddu að meðaltali tæp 11,3% umfram greiðslumark á árinu 2009.
- Heildar framleiðsla þessara 48 búa er um 10% af landsframleiðslunni eða um 25% af innlagðri mjólk hjá MS Selfossi.

- Afurðarstig búanna miðað við innlagt magn á árskú er eins milli ára eða 5.356 lítra/árskú.
- Búgreinatekjur lækka um 2,0% eða 2,4 kr/l milli ára. Þar munar mestu um lækkingu á beingreiðslum/gripagreiðslu sem nemur 9,2% eða 4,0 kr/l. Þessar greiðslur hækkuðu einungis um 2,0% milli ára meðan meðal verðlagshækkunin var 12,0%. Hins vegar þá eykst framleiðsla þessara bóa umfram greiðslumark.
- Á föstu verðlagi hafa beingreiðslur/gripagreiðslur lækkað um 8,0% milli ára.
- Afurðarstöðvarverðið hækkar um 3,0% eða 2,0 kr/l. Hér er um að ræða áhrif af hækkunum á afurðarstöðvarverðinu frá árinu 2008. Engar hækkunir urðu á afurðarstöðvarverðinu á árinu 2009.
- Breytilegur kostnaður lækkar að meðaltali milli ára úr 48,5 kr/l í 47,5 kr/l, reiknað á verðlagi 2009.
- Breytilegur kostnaður lækkar hlutfallslega jafn mikið og búgreinatekjur sem þýðir að framlegðarstigið er óbreytt milli ára, 60,7%.
- Fastur kostnaður hækkar nokkuð milli ára, um 7,7% eða 1,5 kr/l.
- Afskriftir húsa og ræktunar aukast á nýjan leik. Hér er líklega um að ræða hækkun á skráðri afskriftarprósentu búanna, sem getur hlaupið á bilinu 3-6%. Á móti lækka áfram afskriftir á vélum, tækjum og greiðslumark. Líklegt er að þeir afskriftarstofnar séu nánast að ganga að sér til þurrðar, þar sem nokkuð er um liðið síðan flest þessara bóa stóðu í framkvæmdum.
- Skuldir þessara bóa lækka hins vegar á föstu verðlagi, sem þýðir að búin hafa náð að greiða niður skuldir. Það er mjög jákvæð þróun.

Að lokum

Ljóst er að kostnaðaraðhald og hagræðing þessara bóa hefur verið mikið milli ára. Þannig lækkar kjaranfóðurkostnaður milli ára um 1,2

kr/l eða 7,5% meðan kjaranfóðurverð hækkar að meðaltali um 8,1%. Áburðarliðurinn lækkar um 0,2 kr/l eða 2,1% meðan áburðarverð hækkaði að meðaltali um 17,0% og sáðvörur lækkuðu um 0,2 kr/l eða 15,4% meðan byggfræ hækkaði að meðaltali um 18,5% og grasfræ um rúmlega 50%. Allir framangreindir þrír liðir lækkuðu án þess að innlagt magn á árskú minnkaði, sem verður að teljast frábær árangur.

Á móti framangreindum lækkingum hækkar kostnaður af rúlluplasti og garni um 31,6% eða 0,6 kr/l, sem orsakast af því að gengishækkunin frá 2008 kemur í fyrsta sinn að fullu inn í verðið árið 2009.

Fastur kostnaður hækkar umfram verðlag í öllum liðum nema rafmagn og hiti. Mestu munar um hækkunir á liðunum viðhald útihúsa og ræktun og annar kostnaður sem hækka alls um 0,9 kr/l. Líklegasta skýringin á þessu er sú að búin skáru mjög við nögl allt viðhald og endurbætur á árinu 2008 þegar þrengja fór á dalnum og fjármagnskostnaður að aukast, á árinu 2009 er líklegt að búin hafi aftur tekið við sér við eðlilega endurnýjun.

Búgreinatekjur og breytilegur kostnaður lækka hlutfallslega jafn mikið, á föstu verðlagi milli ára. Fastur kostnaður hækkar hins vegar um 7,7%. Það þýðir að hagnaður fyrir laun, fyrningar og vexti lækkar um 4,5 % sem sýnir að raunveruleg tekjuskerðing búanna milli ára er 4,5% á föstu verðlagi.

*Egert Pröstur Þórarinsson
Margrét Ósk Ingjaldsdóttir
Runólfur Sigursveinsson*

Afleysingar

Afleysingar á áhrifasvæði eldgossins í Eyjafjallajökli á vegum Búnaðarsambandsins, Bændasamtaka Íslands og Félags kúabænda á Suðurlandi hófust þann 5. júlí s.l. Þeir Tómas Sturlaugsson og Árni Gunnarsson hafa verið starfsmenn afleysingaþjónustunnar. Þeir bændur sem hug hafa á að nýta sér hana eru beðnir að hafa samband við Svein Sigurmundsson hjá Búnaðarsambandinu í síma 480 1800 eða netfang sveinn@bssl.is. Markmiðið með afleysingangaþjónustunni er að bænda fjölskyldur geti tekið sér frí frá bústörfum í 2-7 daga í senn. Afleysingaþjónustan verður fjármögnuð með m.a. styrktarfé sem norskir bændur eru að safna.

Búnaðarsamband Suðurlands